

ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის წესები
კონკურენციის სფეროში

ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაცია (ვმო) დაფუძნდა 1994 წლის 8 დეკემბერს, როგორც 1947 წელს შექმნილი „ვაჭრობისა და ტარიფების შესახებ გენერალური შეთანხმების“ (GATT) სამართალმემკვიდრე (მუშაობას შეუდგა 1995 წლის 1 იანვრიდან). საქართველო მას დამკვირვებლის სტატუსით ჯერ კიდევ 1996 წლის 26 ივნისს მიუერთდა, ხოლო 1999 წლის 6 ოქტომბრიდან გახდა მისი სრულფასოვანი წევრი (ვმო-სთან საქართველოს მიერთების შეთანხმება ქვეყნის პარლამენტის მიერ რატიფიცირებულ იქნა 2000 წლის 14 ივლისს).

ვმო-ს მიზანს წარმოადგენს მრავალმხრივი სავალდებულო ხელშეკრულებების საფუძველზე ამ ორგანიზაციის წევრთა სავაჭრო-ეკონომიკური ურთიერთობების რეგულირება, ხოლო მისი ძირითადი ამოცანა მდგომარეობს საერთაშორისო ვაჭრობის ლიბერალიზაციაში, მისი სამართლიანობის, წინასწარი განჭვრეტისა და გამჭვირვალების უზრუნველყოფის გზით, რამაც თავის მხრივ, ხელი უნდა შეუწყოს ეკონომიკური აღმავლობის პროცესსა და მოსახლეობის კეთილდღეობის ზრდას [4, 191-203].

ფაქტია, რომ „ვაჭრობისა და ტარიფების გენერალური შეთანხმებისა“ და ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის წესების შესაბამისად, სახელმწიფოთა შორის სავაჭრო თანამშრომლობას საფუძვლად უდევს ქვეყნის უპირატესი ხელშეწყობის პრინციპი (ანუ უპირატესი ხელშეწყობის რეჟიმი), რომლის არსი მდგომარეობს იმაში, რომ „ვაჭრობისა და ტარიფების გენერალური შეთანხმების“ მონაწილე ერთ-ერთი ქვეყნის მიერ მეორე მონაწილე ქვეყნისათვის მინიჭებული თითოეული საბაჟო შეღავათი ავტომატურად ვრცელდება ამ შეთანხმებაში მონაწილე ყველა ქვეყანაზე. აღნიშნულიდან გამომდინარე, შეიძლება ითქვას, რომ ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაცია ეს არის, სამართლებრივი დოკუმენტების პაკეტთა ერთობლიობა (ერთგვარი მრავალმხრივი სავაჭრო ხელშეკრულება), რომელიც განსაზღვრავს მთავრობათა უფლება-მოვალეობებს საქონლითა და მომსახურებით საერთაშორისო ვაჭრობის სფეროში.

რაც შეეხება ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის წესებს კონკურენციის სფეროში, უნდა აღინიშნოს, რომ ისინი სწორედ ასეთი მრავალმხრივი შეთანხმებების (სამართლებრივი დოკუმენტების) პაკეტის შემადგენელი ნაწილია, რომლის ნორმებითა და პრინციპებით, ამჟამად მსოფლიო ვაჭრობის (საქონლითა და მომსახურებით) 90%-ზე მეტი რეგულირდება. თუმცა, საგულისხმოა ის ფაქტი, რომ „ვაჭრობისა და ტარიფების გენერალური შეთანხმება“ თავის არც ერთ დებულებაში არ ახდენდა და არც ვმო-ს დებულებებით ხდება იმის პირდაპირი დეკლარირება, რომ ისინი ემხრობიან კონკურენციის პრინციპებს (არ ახასიათებენ დასაბუთებულ წესებს როგორც „კონკურენციის წესებს“). მიუხედავად ამისა, შეიძლება ითქვას, რომ სწორედ ვმო-ს წესების არსშია ჩადებული საგარეო-ეკონომიკური გარიგებების კონკურენციული პირობები, დისკრიმინაციისა და ხელოვნური შეზღუდვების მოხსნის მეშვეობით. აღნიშნული სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ ვმო მთლიანად ეყრდნობა ღია კონკურენციის პირობებს. მისთვის დასაშვებია სატარიფო და არასატარიფო რეგულირების მეთოდების გამოყენება, მათ შორის - ანტიდემპინგური და საკომპენსაციო ღონისძიებების

განხორციელება, მათი გამოყენების მკაცრი რეგლამენტაციის პირობებში, რაც არ ისახავს მიზნად კონკურენციის შეზღუდვას.

„ზოგადად, აღნიშნული ... ეროვნული მრეწველობის „დაცვის“ მიზნით იმ სავაჭრო დათმობების გაუქმების ან მოქმედების შეჩერების საშუალებას იძლევა, რომლებიც შემოღებულ იქნა ურთიერთშეთანხმების საფუძველზე.

ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაცია ითვალისწინებს ზომების ორ კატეგორიას. პირველი, დროებითი ზომები, შეიძლება გამოყენებულ იქნას მხოლოდ გარკვეული პირობების არსებობისას, ხოლო მეორე - მუდმივმოქმედი ზომები, წარმოადგენენ გამონაკლისებს ვმო-ს მიმართ ნაკისრი ვალდებულებებიდან. ვმო-ს მიერ გათვალისწინებული დროებითი ზომებიდან ყველაზე მნიშვნელოვანია:

– გადაუდებელი ღონისძიებები, რომლებმაც უნდა დაიცვან იმპორტული საქონლის კონკურენციით სერიოზულად დაზარალებული ეროვნული მრეწველობა. თითოეულ ქვეყანას უფლება აქვს მიიღოს „უსაფრთხოების“ ზომა რომელიმე პროდუქციაზე საიმპორტო ქვოტების ან გადასახადების დაწესების მეშვეობით, თუ იმპორტის გაზრდილი მოცულობა ადგილობრივ მწარმოებელთათვის ზიანის ან საფრთხის მომტანია (GATT-ის XIX მუხლი - ზოგიერთი დასახელების პროდუქციის იმპორტთან დაკავშირებული გადაუდებელი ღონისძიებები, ვმო-ს შეთანხმება უსაფრთხოების ზომების შესახებ);

– ქვეყნის მიერ ანტიდემპინგური და საკომპენსაციო ბაჟის შემოღება ერთი ან მეტი ქვეყნიდან არაკეთილსინდისიერი გზით განხორციელებული იმპორტის მიმართ, რამაც მნიშვნელოვანი ზიანი მიაყენა ან ზიანის მიყენების საშიშროება შეუქმნა ეროვნულ მრეწველობას (GATT-ის VI მუხლი – ანტიდემპინგური და საკომპენსაციო ბაჟი, ვმო-ს შეთანხმება ტარიფებსა და ვაჭრობაზე 1994 წლის გენერალური შეთანხმების VI მუხლის განხორციელების თაობაზე, შემდგომში „ანტიდემპინგური შეთანხმება“, და ვმო-ს შეთანხმება სუბსიდიებისა და საკომპენსაციო ზომების შესახებ);

– განვითარებადი ქვეყნების მიერ საიმპორტო შეზღუდვების შემოღება საგადამხდელო ბალანსისა და ქვეყნის საგარეო ფინანსური მდგომარეობის დაცვის მიზნით (GATT-ის XVIII „ბ“ მუხლი - საიმპორტო ზომები საგადამხდელო ბალანსის მიზნებისათვის)” [1, 37-38].

ამასთან, ვმო-ს შეთანხმების მე-8 მუხლის (მონოპოლიები და მომსახურების განსაკუთრებული მიმწოდებლები) პირველი პუნქტის თანახმად „თითოეული წევრი უზრუნველყოფს, რომ ნებისმიერი მონოპოლიური მომწოდებელი მის ტერიტორიაზე ... არ მოქმედებდეს ისეთი სახით, რომელიც არ მიესადაგება ... ვალდებულებებს ... შეთანხმების ... შესაბამისად ვალდებულებები ვრცელდება ასევე განსაკუთრებული საკუთრების მფლობელთა მიერ მიწოდებული მომსახურების მიმართაც, თუ ისინი ბოროტად იყენებენ მონოპოლიურ მდგომარეობას” [9, 355-356].

სადაო არ არის ის გარემოება, რომ სახელმწიფოთა თანამედროვე საგარეო-ეკონომიკური პოლიტიკა კონკრეტული ისტორიული პირობების განვითარების ზემოქმედებით ხორციელდება. ფაქტია, რომ ხშირ შემთხვევაში, შიგა ბაზრის დროებითი დაცვა სრულიად გამართლებულია (მაგალითად, გარდამავალი ეკონომიკის ქვეყნებში, სადაც ეროვნულ ეკონომიკას არ შეუძლია კონკურენცია გაუწიოს მსხვილ ტრანსნაციონალურ კომპანიებს) და საერთოდ, ყველა მაღალგანვითარებულ ინდუსტრიულ ქვეყანაში ეროვნული კომპანიების პოზიციების გამაგრებას მსოფლიო ბაზარზე უპირობო პრიორიტეტი ენიჭება სამართლიანი კონკურენციის პრინციპებისა და შიგა ბაზრებზე მონოპოლიზმის დაუშვებლობის მიმართ.

შესაბამისად შეიძლება ითქვას, რომ ანტიმონოპოლიური პოლიტიკა განეკუთვნება შიგა ბაზრის პოლიტიკას, რომელიც ეროვნული კანონმდებლობით რეგულირდება, ხოლო რაც შეეხება ვმო-ში გაწევრიანებული ქვეყნების ვაჭრობასთან დაკავშირებულ საკითხებს, მათი რეგულირება ხორციელდება საერთაშორისო შეთანხმებების საფუძველზე. ამდენად, არაა გამორიცხული, რომ წარმოიქმნას კონფლიქტური სიტუაციები. სწორედ ამიტომ, ბოლო წლებში, პროფესიონალთა წრეებში აქტიურად განიხილება კონკურენციის საერთაშორისო წესების შემოღების, ამოქმედებისა და ვმო-ს საქმიანობის სფეროში მათი ჩართვის საკითხები. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, გლობალიზაციის პირობებში, წარმოიშვება ანტიკონკურენციულ პოლიტიკაზე გლობალური მასშტაბით კონტროლის დაწესებისა და განხორციელების, ასევე, კონკურენციული ურთიერთობების გარკვეული სტანდარტებით რეგულირების შეთანხმების აუცილებლობა, რითაც საბოლოო ჯამში უნდა იხელმძღვანელოს ვმო-ს თითოეულმა წევრმა ქვეყანამ.

ამასთან, აქვე უნდა ითქვას ისიც, რომ საქართველო, სხვა გარდამავალი ეკონომიკის მქონე ქვეყნების მსგავსად, იძულებულია, ვმო-ს წევრი განვითარებული ეკონომიკის მქონე ქვეყნებისაგან განსხვავებით გადაჭრას არა მარტო კონკურენციის დაცვის სამართლებრივი და ინსტიტუციური უზრუნველყოფის პრობლემები, არამედ კონკურენციული გარემოს ფორმირების საკითხიც.

ამდენად, რეალურად რომ მოხდეს ვმო-ს წევრი ქვეყნების მხრიდან საქართველოს, როგორც თანასწორი პარტნიორის აღიარება, აუცილებელია ქვეყანაში არსებობდეს საბაჟო წესებისა და მათი ადმინისტრირების, ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების, რეპრესალიებისა და სხვა მსგავსი, ბიზნეს გარემოს მომწესრიგებელი სრულყოფილი საკანონმდებლო ბაზა, რომლებიც თავის მხრივ გავლენას ახდენენ, როგორც საქონლის, ასევე მომსახურების რეალიზაციაზე. მით უმეტეს, საქართველოს მიერ ასეთი კონკრეტული ვალდებულებები აღებულ იქნა ვმო-ში გაწევრიანების ხელშეკრულებაზე ხელმოწერის დროს. კერძოდ, „... აღებულ იქნა ვალდებულება არ განეხორციელებინა ვაჭრობის რეპრესალიები (დაცვის, ანტიდემპინგური და საკომპენსაციო ბაჟის დაკისრების ღონისძიებები), სანამ ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის მოთხოვნების შესაბამისი მარეგულირებელი და საკანონმდებლო აქტები არ იქნებოდა ქვეყანაში მიღებული. ამჟამად, საქართველოს არ გააჩნია ვაჭრობის რეპრესალიების მარეგულირებელი კანონმდებლობა. დამკვირვებელთა უმეტესობის აზრით, საქართველოში ამგვარი პროცედურების მიღება საჭიროა მიუხედავად იმისა, რომ ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაცია არც ერთ წევრ ქვეყანას ამას არ ავალდებულებს“ [8, 27].

ამასთან, დონორების [1997 წლის 17 ნოემბერს საქართველოს ვაჭრობისა და საგარეო ეკონომიკური ურთიერთობების სამინისტროსთან, კანადის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (CIDA) დახმარებით, ჩამოყალიბდა საქართველოს სავაჭრო პოლიტიკისა და საკანონმდებლო საკითხების ცენტრი - CTPL] ტექნიკური დახმარებით „CTPLL-ის მიერ შემუშავებულ იქნა კანონპროექტი „ანტიდემპინგური, საკომპენსაციო და უსაფრთხოების ზომების შესახებ“ [2, 5], რომელიც მთავრობას გადაეგზავნა განსახილველად. უფრო მეტიც, როგორც ირკვევა, აღნიშნული კანონპროექტი საქართველოს პარლამენტშიც კი იყო წარდგენილი, თუმცა, მისი მიღება საბოლოოდ ვერ მოხერხდა. ამ კანონპროექტის თანახმად, ის სამთავრობო ორგანო, რომელიც ვაჭრობის რეპრესალიების ადმინისტრირებას განახორციელებდა უნდა ყოფილიყო ანტიმონოპოლიური სამსახური“ [8, 27].

აღნიშნულიდან გამომდინარე, ფაქტია, რომ საქართველოში ამ ეტაპზე არ არსებობს შიგა სამართლებრივი ბაზა (უსაფრთხოების მექანიზმების სრულად მომცველი საკანონმდებლო აქტები), რომელიც დაარეგულირებს ანტიდემპინგურ და საკომპენსაციო ბაჟის დაკისრების ღონისძიებებს. საკითხი უფრო აქტუალური გახდა „მონოპოლიური საქმიანობისა და კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს 1996 წლის 25 ივნისის კანონის გაუქმების (2005 წლის 3 ივნისის კანონი, #1550-11) შემდეგ, რომლის მე-9 მუხლის, მე-2 პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტის თანახმად არაკეთილსინდისიერი კონკურენციის გამოვლინებად ითვლებოდა და იკრძალებოდა კონკურენციაში უპირატესობის მიღწევა დემპინგური ფასების გამოყენებით. ასევე, ამავე კანონის მე-13 მუხლის „ზ“ პუნქტის თანახმად მონოპოლიური მდგომარეობის მქონე ეკონომიკურ აგენტს ეკრძალებოდა დემპინგური ფასების გამოყენება და ა.შ. ეს ერთი შეხედვით გვამჩნევს იმის თქმის საფუძველს (ქმნის იმის საშიშროებას), რომ ქვეყნის შიგა ბაზარზე ადვილი შესაძლებელია ადგილი ჰქონდეს სხვა ქვეყნების უსამართლო ვაჭრობას (პროდუქციის იმპორტს დემპინგურ ფასებში), თუმცა, ისიც ცხადია, რომ უსაფრთხოების ამგვარი კანონმდებლობის არსებობის შემთხვევაშიც კი მათი გამოყენების ალბათობა ძალზე მცირე იქნება, რადგანაც გამოკვლევების ჩატარება (არა მხოლოდ ქვეყნის შიგნით) და შესაბამისი ზომების გამოყენება მოითხოვს ადმინისტრაციული, კვლევითი და სამართლებრივი ხასიათის დიდ დანახარჯებს. ფაქტია, რომ „ადმინისტრაციული ხასიათის დაბრკოლება იმდენად მაღალია, რომ მსგავს ეკონომიკურ სიტუაციაში მყოფმა ქვეყნებმა აღნიშნულ ზომებს მხოლოდ რამოდენიმეჯერ მიმართეს“ [1, 38].

ამრიგად, თუ სიღრმისეულად გავანალიზებთ (კრიტიკულად შევხედავთ) ანტიდემპინგური ღონისძიებების გატარების კუთხით არსებულ (მოსალოდნელ) მდგომარეობას (ყველა მოსალოდნელ შედეგთან ერთად) შეიძლება დავასკვნათ, რომ საქართველოსათვის ამ ეტაპზე ნაკლებად კატასტროფულია რეპრესალიების შესახებ საკანონმდებლო ბაზის არ არსებობა. როგორც დამოუკიდებელ ექსპერტთა გარკვეული ნაწილი, ჩვენც ვიზიარებთ მოსაზრებას, რომ საქართველოსათვის საკომპენსაციო ბაჟის დაკისრებისა და ანტიდემპინგის პროცედურებთან შედარებით ამ ეტაპზე უფრო მისაღებ და შეიძლება ითქვას უფრო ეფექტიან საშუალებას წარმოადგენს ვმო-ს დებულებების გამოყენება - დაცვის ღონისძიებების შესახებ. კერძოდ, „არსებობს უფრო იაფი და დაუყოვნებლივი შედეგების მომცემი საშუალებები, როგორცაა მაგ.: ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის ხელშეკრულება დაცვის ღონისძიებების შესახებ“ [8, 27], რომელიც მართალია ნაკლებად ძლიერი ინსტრუმენტია, მაგრამ მიუხედავად ამისა, მას მაინც შეუძლია მნიშვნელოვანი როლი ითამაშოს ადგილობრივი წარმოების დაცვის საქმეში. შესაბამისად, ის, კერძო სექტორს აძლევს სტიმულს, რათა იმპორტთან მიმართებაში დამცავი პროცედურების მოქმედების პერიოდი გამოიყენოს კონკურენტუნარიანობის ასამაღლებლად.

აქვე აღსანიშნავია, რომ გარდამავალ პერიოდში მყოფი ზოგიერთი ქვეყნის მიერ (ლატვია და ყირგიზეთი) ვმო-ში გაწევრიანებასთან დაკავშირებით, ჯერ კიდევ გასული საუკუნის ბოლოს იქნა მიღებული ანტიდემპინგური და საკომპენსაციო ზომების შესახებ კანონები და სამართლებრივი აქტები.

განსაკუთრებით საყურადღებოა დაცვითი პროცედურების ის დადებითი მხარე, რომ ისინი თავისი ბუნებით ერთმნიშვნელოვანია და მასში პროცედურების დამრღვევი მხარის მონაწილეობა არაა სავალდებულო. კერძოდ, ნებისმიერ ქვეყანას, რომელსაც დამცავი პროცედურების შემოღება სურს, არ სჭირდება იმის მტკიცება, რომ იმორტირებული პროდუქტი უსამართლო სუბსიდირებას იღებს ან დემპინგურია. უბრალოდ საკმარისია უფრო მარტივად მოხდეს იმის გარკვევა, რომ იმპორტირებული პროდუქტი კონკურენტი

(მსგავსი, ურთიერთჩანაცვლებადი) პროდუქციის ადგილობრივ მწარმოებლებს აყენებს სერიოზულ ზიანს ან ქმნის მისი მიყენების საშიშროებას. ასეთ შემთხვევებში ზიანის მიყენების სტანდარტიც უფრო მარტივად განისაზღვრება, ვიდრე ანტიდემპინგური პროცედურებისა და საკომპენსაციო ბაჟის შემთხვევებში გამოძიების ჩატარების დროს.

საბოლოოდ, შეიძლება ითქვას, რომ ვმო-ს მიმართ აღებული ვალდებულებების შესრულება დამცავ პროცედურებთან მიმართებაში ბევრად უფრო მარტივი და ეფექტიანია (ეკონომიურია), რაც მისი გამოყენების ალბათობას ზრდის გარდამავალი ეკონომიკის ქვეყნების მხრიდან. უფრო მეტიც, იგი პოლიტიკური თვალსაზრისითაც მომგებიანია, რამეთუ უზრუნველყოფს იმ ადგილობრივი საწარმოების დაცვას, რომლებსაც კონკურენტულ გარემოში ადაპტაცია უჭირთ. შესაბამისად სტიმული ეძლევა ადგილობრივ წარმოებას, რომელსაც მთავრობა თავისი პოლიტიკით ეხმარება სიმძნელების დაძლევისა და ბაზარზე დამკვიდრებაში.

აქვე, მხედველობაშია მისაღები ის გარემოება, რომ ვმო-ს დებულებების თანახმად დაცვის ღონისძიებები, რომლის მთავარ მიზანს წარმოადგენს კერძო სექტორის კონკურენტუნარიანობის ამაღლება იმპორტთან მიმართებაში, დროებით ხასიათს ატარებენ. თუმცა, იმ შემთხვევაში, თუ ამ ღონისძიებების პერიოდში ადგილობრივი მეწარმის კონკურენტუნარიანობის ამაღლება ვერ მოხერხდა, დამცავი პროცედურების მოხსნის შემდეგ არაა გამორიცხული, რომ კონკრეტული საწარმოები იგივე ან ბევრად უფრო რთულ ვითარებაში აღმოჩნდნენ, ვიდრე დაცვის პროცედურების ამოქმედებამდე იყვნენ. შესაბამისად, „... დაცვის პროცედურები ეკონომიკური რეფორმის და რეგიონალური ინტეგრაციის დამხმარე ღონისძიებად შეიძლება მივიჩნიოთ ... ისინი ქმნიან გარემოს, რომელშიც კერძო სექტორი ქმედითუნარიანი უნდა გახდეს და ამგვარად რეგიონალური და გლობალური მასშტაბით კონკურენტუნარიანობა შეიძინოს“ [8, 29].

აღნიშნულიდან გამომდინარე, ნათელია, რომ საქართველოში ანტიდემპინგური და საკომპენსაციო ბაჟის დაკისრების ღონისძიებების მარეგულირებელი საკანონმდებლო ბაზის არ არსებობის მიუხედავად, რეალურადაა შესაძლებელი სრულყოფილი საკონკურენციო პოლიტიკის განხორციელება ვმო-ს დებულებების ფარგლებში (დაცვის ღონისძიებების შესახებ), რომ არა მისი რეალიზაციის ერთ-ერთი ძირითადი შემაფერხებელი გარემოება, როგორცაა დაცვის ღონისძიებების მომკვლევი (შემსწავლელი) და მასზე გადაწყვეტილებების მიმღები სახელმწიფო ინსტიტუტის ერთმნიშვნელოვნად განუსაზღვრელობა (არ არსებობა).

აღნიშნული საკითხი მით უფრო აქტუალური გახდა მას შემდეგ, რაც საქართველოს სახელმწიფო ანტიმონოპოლიური სამსახური გაუქმდა (2005 წლის 19 აგვისტო), რომელსაც მართალია პირდაპირ არ ევალებოდა „დაცვის ღონისძიებების შესახებ“ ვმო-ს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული მექანიზმების აღსრულება, მაგრამ ქვეყანაში იმ პერიოდისათვის მოქმედი ანტიმონოპოლიური კანონმდებლობის („მონოპოლიური საქმიანობისა და კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლი) შესაბამისად ის ახორციელებდა არაკეთილსინდისიერი კონკურენციის ფაქტების გამოვლენასა და აღკვეთას ქვეყნის კონკრეტულ (შესაბამის) სასაქონლო ბაზრებზე, ხოლო მისი ლიკვიდაციისა და „მონოპოლიური საქმიანობისა და კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის გაუქმების შემდეგ ამ მიმართულებით (არაკეთილსინდისიერი კონკურენციის ფაქტების გამოვლენისა და აღკვეთის კუთხით) არც ერთი სახელმწიფო ორგანო არ მუშაობს, რაც ფაქტობრივად

რეალურ საფრთხეს უქმნის ადგილობრივი წარმოების დაცვას მოძალებული იმპორტის ფონზე [5, 114-115].

შესაბამისად, აუცილებლად მიგვაჩნია, რომ რაც შეიძლება მალე მოხდეს ქვეყანაში იმ სახელმწიფო ორგანოს განსაზღვრა, რომელიც იქნება დამცავი პროცედურების შესახებ ვმო-ს ხელშეკრულებით განსაზღვრული წესების აღმსრულებელი ინსტიტუტი (ჩვენი აზრით, ასეთი ინსტიტუტი უნდა იყოს ქვეყნის კონკურენციის მთავარი ორგანო), რომლის პარალელურადაც აუცილებელია ქვეყნის შიგა საკონკურენციო სამართალი („თავისუფალი ვაჭრობისა და კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონში კონკურენციის შეზღუდვის მექანიზმები დაყვანილია მხოლოდ ხელისუფლების (სახელმწიფო ან ადგილობრივი) ორგანოების მხრიდან კონკურენციის შემზღუდავი ქმედებების აკრძალვამდე) შესაბამისობაში იყოს მოყვანილი ვმო-ს წევრი, განვითარებული ეკონომიკის მქონე სახელმწიფოების ანალოგიურ სტანდარტებთან.

და ბოლოს, ვფიქრობთ, რომ აღნიშნულ პროცესის დაჩქარებას (ვმო-ს სტანდარტებთან საკონკურენციო სამართლის დაახლოებას) ხელი შეიძლება შეუწყოს იმანაც, რომ ვმო-ს აქტიური წევრია (1995 წლის 1 იანვრიდან) ევროკავშირიც, რომელიც მუდმივად ცდილობს გააძლიეროს ეკონომიკური და პოლიტიკური კავშირები ევროკავშირსა და ამ კავშირის გარეთ დარჩენილ სამხრეთ და აღმოსავლეთ ევროპის სახელმწიფოებს შორის, რითაც ის ამ ქვეყნებს აძლევს შანსს განახორციელონ ევროკავშირის შიგა ბაზარზე შესვლა ვმო-სა და ევროკავშირის სტანდარტებთან მიახლოების (ჰარმონიზაციის) გზით. შესაბამისად, ევროკავშირს აქვს დიდი პოტენციალი მაქსიმალურად შეუწყოს ხელი საქართველოს ინტეგრაციას ვმო-ში.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. ბარნევიცი ა. 1999. ადგილობრივი მრეწველობის დაცვა მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის უსაფრთხოების ზომების შესახებ შეთანხმების საფუძველზე. *ეკონომიკური პოლიტიკისა და სამართლებრივი საკითხების ქართულ-ევროპული საკონსულტაციო ცენტრი. ქართული სამართლის მიმოხილვა. მესამე კვარტალი*. 3, 36-39.
2. ბერუჩაშვილი თ. 2000. მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციაში საქართველოს გაწევრიანების შემდგომი პერიოდი. *ეკონომიკური პოლიტიკისა და სამართლებრივი საკითხების ქართულ-ევროპული საკონსულტაციო ცენტრი. საქართველოს ეკონომიკის მიმართულელები. კვარტალური მიმოხილვა*. 2, 50-52.
3. ლიონტი დ. 2000. მსო-ში გაწევრიანება. საქართველოს ეკონომიკის მიმართულელები. 1, 3-4.
4. რეიხი ნ. 1998. 1998 წლის კომენტარები საქართველოს კანონზე „რეკლამის შესახებ“. *წინასწარი დაკვირვება /ევროგაერთიანების ექსპერტთა რჩევები საქართველოს სახელმწიფო ანტიმონოპოლიური სამსახურისათვის მომხმარებელთა უფლებების დაცვის საკითხებზე/. თბილისი: საქართველოს სახელმწიფო ანტიმონოპოლიური სამსახურის საარქივო მასალა, ჭანტურიას 12, მე-6 სართული*.
5. ფეტელავა ს. 2007. *კონკურენციის თეორია და ანტიმონოპოლიური რეგულირება საქართველოში*. თბილისი: ლოი.
6. ფეტელავა ს. 2007. *მსჯელობა საქართველოს საკონკურენციო (ანტიმონოპოლიური) სამართლის სრულყოფის საკითხებზე*. თბილისი: ლოი.
7. ქემოკლიძე დ. 2000. ვაჭრობა და კონკურენცია - მრავალმხრივი დისკუსიები ვაჭრობასთან დაკავშირებით. *ეკონომიკური პოლიტიკისა და სამართლებრივი*

საკითხების ქართულ-ევროპული საკონსულტაციო ცენტრი. საქართველოს ეკონომიკის მიმართულებები. კვარტალური მიმოხილვა. 2, 53-54.

8. Bearing point. 2004. *სავაჭრო პოლიტიკის ჩამოყალიბება და საქართველოს მიერ ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის მოთხოვნების დაცვა*. თბილისი, 5 ივლისი.
9. Ячейстова Н. И. 2001. *Международная конкуренция: законодательство, регулирование и сотрудничество*. Нью-Йорк и Женева: ООН.
10. საქართველოს კანონი „მონოპოლიური საქმიანობისა და კონკურენციის შესახებ“. 25 ივნისი. 1996. 286-III.
11. საქართველოს კანონი „თავისუფალი ვაჭრობისა და კონკურენციის შესახებ“. 3 ივნისი. 2005. 1550-IV.